

РІД НАШ КРАСНИЙ, РІД ПРЕКРАСНИЙ!

ОТЧИЙ

ЧАСОПИС
РІК ЗАСНУВАННЯ
2002

ЛИСТОПАД
Число 11 (95)
КИЇВ 2009

Видання товариства "Чернігівське земляцтво"

Штрихи до портрета

Я єсть народ...

Чи багато хто з нас може повторити слідом за Павлом Тичиною крилаті, може, й трохи самовпевнені слова: "Я єсть народ!" Щоб зважитися на таке зухвальство, потрібно бути або несповна розуму, або ж дійсно стільки зробити для свого народу, аби стати невід'ємною часточкою його духу, і щоб сам народ сприйняв це як істину. І при цьому не важливо, де ти мешкаєш фізично, навіть якщо в дрімучих джунглях Африки, головне – де витає твій дух, твоя душа, на який куточок планети молишся подумки й задля якого запрягаєшся в ярмо нелюдської – та солодкої – роботи.

Ці роздуми народилися в мене після чергового навернення до творчості Геннадія Єршова, викликаного двома найсвіжішими, особливо акцентними подіями в українській політиці та мистецтві. Маю на увазі з'яву на духовній мапі людства монумента гетьмана Івана Мазепи в Чернігові та пам'ятного знака жертвам Голодомору в Україні, що постав у Варшаві на Волі. Відомо, що кожна справді талановита скульптура з'являється на світ як заперечення установлених традицій у мистецтві, а тут іще

й як сильне заперечення колоніальної політики щодо цілого українського народу. Отже, лише ці два факти наштовхують на думку, що наш відносно молодий земляк (до речі, член нашого столичного громадського патріотичного об'єднання) належить до тих митців, які дихають рідним краєм навіть у деякому віддаленні. Спробуємо сказати про це детальніше...

Геннадій Єршов інколи каже: "Мене часто називають україно-польським художником..." Справді,

в його жилах тече кров цих двох слов'янських народів, та й живе він нині у польському місті Гданськ. Як мовиться, нема пророків у своєму краю. Це давня гірка практика розпорошення великих талантів нашого народу по світах, і прикладів цього велика тьма. Але ж, народжений свого часу в Чернігові, Геннадій назавжди прикипів до Сіверщини з її видатним минулим, і нині продовжує доводити це на практиці. Ось буквально невелика низка аргументів на користь моєї думки.

⇒ 9

ВІТАЄМО!

У день Покровського ярмарку у Ніжині на міському активі відбулося вручення диплому та інших атрибутів про присвоєння звання "Почесний громадянин Ніжина" голові нашого земляцтва Віктору Ткаченку. Рішення про це було ухвалене на черговій сесії Ніжинської міськради і надане одностайно за великі заслуги Віктора Вікторовича перед громадою стародавнього міста.

Вся чисельна громада столичного Чернігівського земляцтва сердечно вітає нашого лідера із високою відзнакою. Так тримати, дорогий Вікторе Вікторовичу!

До уваги передплатників

Дорогий земляче! Якщо ви хочете знати все про роботу нашого дружного громадського об'єднання, про людей значних і неповторних, якщо ви маєте бажання не поривати родинних зв'язків із малою батьківщиною – передплатити "Отчий поріг" самі і посприйте у цій справі серед друзів та знайомих.

Наш передплатний індекс 37630. Газету можна передплатити у будь-якому поштовому відділенні.

Сподіваємося на дружнє співробітництво.

У ЛИСТОПАДІ СВЯТКУЮТЬ СВІЙ ЮВІЛЕЙ.

ПУШАНКО Микола Миколайович – 75-річчя. Народився 1 листопада 1934 року в селі Верба Коропського району. Професор кафедри технологічного обладнання харчових виробництв Українського Державного університету харчових технологій. Був деканом механічного факультету цього університету.

Заслужений діяч науки і техніки України. Доктор технічних наук. Експерт ВАК України.

У творчому доробку – два підручники, монографії, біля 200 наукових статей, 35 авторських свідоцтв. Виготовлене ним обладнання експлуатується на всіх цукрових заводах СНД.

ДОЛЬНИК Микола Андрійович – 75-річчя. Народився 22 листопада 1934 року в селі Жукотки Чернігівського району. Професійний військовий. Упродовж багатьох років служив військовим представником з оборонного замовлення на підприємствах. Брав участь у розробках ракетного комплексу "Стріла", тактичного ракетного комплексу "Точка" та іншої військової техніки. Полковник у відставці. Був підприємцем товариства "Явір". Нині хоч і на пенсії, але займається духовним відродженням українського народу: відкрив церкву Преподобного Павла Послушливого Києво-Печерського у селищі Чубинському і Святого Апостола Андрія Первозванного на Осокорках в Києві.

Має державні нагороди і подяки від Міністра оборони. **ІВАНЧЕНКО Раїса Петрівна – 75-річчя.** Народилася 30 листопада 1934 року у місті Гуляй-Поле Запорізької області (навчалась і проживала у місті Новгород-Сіверську). Нині – професор, завідувача кафедрою суспільних наук Київського міжнародного університету.

Письменниця. Заслужений діяч мистецтв України. Кандидат історичних наук. Лауреат Національної премії України ім. Т.Г.Шевченка. Член Національної спілки письменників України. Відмінник освіти. Ветеран праці.

Нагороджена Почесною грамотою Президії Верховної Ради України, орденами "За заслуги" II і III ступенів.

Історичний романіст. Автор більше 100 наукових праць – монографій, досліджень, розвідок, статей та навчальних посібників; більше 120 історичних публікацій, романів, повістей, збірок оповідань і поезій. Авторка книжок: "Клятва", "Гнів Перуна", "Золоті стремена", "Зрада, або як стати володарем", "Отрута для княгині", "Передчуття весни", книжок повістей та оповідань "Любити не просто", "Не розминись із собою", "Орли клеочуть про волю", "Високе небо любові"; поезій: "Наче тисячу літ живу", "Колесо часу"; монографії "Михайло Драгоманов у суспільно-політичному русі Росії та України в другій половині XIX ст." та інші.

Бере активну участь у діяльності Чернігівського земляцтва, надає допомогу дітям Новгород-Сіверщини.

ЛИТВИНЕНКО Олександр Михайлович – 70-річчя. Народився 14 листопада 1939 року в селі Оболоння Коропського району. Завідуючий відділенням Київської міської лікарні №3. Лікар вищої категорії.

ДЕМЧУК Анатолій Сергійович – 70-річчя. Народився 21 листопада 1939 року в селі Кобижча Бобровицького району. Пенсіонер. Керівник агрономічного гуртка.

МАРЧЕНКО Михайло Миколайович – 70-річчя.

Народився 25 листопада 1939 року в селі Григорівка

Ніжинського району. Працює помічником ректора Українського Державного університету фінансів та міжнародної торгівлі.

Кандидат економічних наук. Учасник бойових дій. Учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС II-ї категорії. Має ряд нагород.

КАЧИНСЬКИЙ Борис Борисович – 65-річчя. Народився 1 листопада 1944 року в місті Новгород-Сіверський. Очолював управління в Міністерстві зв'язку України. Нині – керівник підрозділу БАТ "Укртелеком".

Учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС I-ї категорії. Почесний працівник промисловості і зв'язку СРСР. Має урядові нагороди.

ТЕРЕЩЕНКО Михайло Григорович – 65-річчя. Народився 19 листопада 1944 року в селі Ленінівка Менського району. Працював у Бобровицькому радгосптехнікумі. Нині – на пенсії.

Батько багатодітної родини. Має 6 дітей та 11 онуків.

САЛІВОН Іван Миколайович – 60-річчя. Народився 8 листопада 1949 року в селі Конятин Сосницького району. Шліфувальник КП "Київський метрополітен".

ПОНОМАРЕНКО Наталія Миколаївна – 60-річчя. Народилася 13 листопада 1949 року в селі Піски Бобровицького району. Працювала вихователем в дитячих закладах та бухгалтером на фабриці "Поінтекс".

САЖИН Геннадій Миколайович – 60-річчя. Народився 14 листопада 1949 року в місті Новгород-Сіверський. Працівник комерційної фірми.

КОСТЮК Іван Васильович – 60-річчя. Народився 15 листопада 1949 року в селі Миколаїв Бобровицького району. Працював в органах внутрішніх справ України. Начальник відділу Державного комітету матеріальних ресурсів. Полковник міліції.

ГРЕБІННИК Валентина Петрівна – 60-річчя. Народилася 16 листопада 1949 року в селі Дроздовиця Городнянського району. Домогосподарка. За фахом бібліотечний працівник. За покликанням дружина військовослужбовця, яка багато років супроводжувала чоловіка по військових гарнізонах за місцем його служби.

ОЛЕШКО Михайло Іванович – 60-річчя. Народився 20 листопада 1949 року в селі Миколаїв Бобровицького району. В.о. проректора Академії – заступник директора Київського коледжу міського господарства Академії муніципального управління.

ЮЩЕНКО Володимир Іванович – 60-річчя. Народився 23 листопада 1949 року в селі Євминка Козелецького району. Головний спеціаліст управління фінансів Кабінету Міністрів України.

ШКУРКО Наталія Василівна – 55-річчя. Народилася 14 листопада 1954 року в смт. Сосниця. Лікар-педіатр дитячої поліклініки №1 Оболонського району.

Лікар вищої категорії. Учасник ліквідації наслідків аварії на ЧАЕС II-ї категорії.

Дорогі земляки!

Рада товариства "Чернігівське земляцтво" сердечно вітає вас із ювілеєм і зичить усім нев'яучого здоров'я, великих успіхів у житті, оптимізму, сімейного щастя, невтомного доброторства в ім'я рідної землі.

У НОСІВЦІ

Днями у містечку Носівка районне відділення Чернігівського земляцтва провело цікаву зустріч місцевої громади з сином Героя Радянського Союзу Івана Цимбаліста – Юрієм Івановичем, який нині проживає у Підмосков'ї.

У повоєнні роки активний організатор партизанського руху на Чернігівщині Іван Єлисєєвич Цимбаліст очолював Носівський райком Компартії України. Багато сил і енергії він вклав у розбудову району. Як розповіла ветеран праці В. Очковська, яка у п'ятидесяти роки працювала разом з І. Цимбалістом, при активній участі Івана Єлисєєвича у Носівці було збудовано новий Будинок культури, кафе-їдальню, школу, а також приміщення райкому партії.

пам'ятають
Івана
Цимбаліста

Зустрічаючись з носівцями, Юрій Цимбаліст розповів про життєву діяльність свого батька, про його подвиг в часи Великої Вітчизняної війни, про його постійну увагу і турботу про людей.

Юрій Іванович – достойний син батька-героя. Він полковник у відставці, все своє життя присвятив служінню Вітчизні. А ще він творчо обдарована людина, написав декілька поетичних книг і пісень про рідну землю. Текст і музику "Чернігівського романсу" автор на зустрічі з земляками подарував редактору газети "Носівські новини", відомому українському поету Олексію Нестеренку.

Після зустрічі в редакції Юрій Цимбаліст дав інтерв'ю для обласного радіо і телебачення. А потім гість разом з представниками громади відвідав місця, пов'язані з діяльністю Івана Цимбаліста у Носівському районі. Особливо цікавою була поїздка до села Червоні Партизани, зустрічі з учасниками війни біля пам'ятників героїв Миколи Крапив'янського і Миколи Симоненка.

Здивував російського гостя своїм талантом відомий художник із Червоних Партизан Григорій Шкрєбель, який у своїй майстерні познайомив Юрія Івановича з його творчим доробком, розповів про плани на майбутнє. Його художні картини про рідну Чернігівщину, які щорічно виставляються у Палаці спорту, давно вже стали духовним святом для земляків.

Юрія Цимбаліста, який, до речі, недавно став членом нашого товариства, супроводжували виконавчий директор земляцтва Петро Медвідь та керівник Носівського відділення Віктор Черненко.

Наш кор.

Щира розмова

У Чернігівській бібліотеці ім. В.Короленка відбулась презентація книги "Жукля" керівника Корюківського відділення Чернігівського земляцтва Василя Устименка.

Зібрання відкрила координатор науково-масової роботи бібліотеки Вікторія Солонікова. Вона наголосила на колосальній праці автора книги. Голова столичного Чернігівського земляцтва Віктор Ткаченко теж наголосив, що перед тим, як зібрати архівний матеріал до книги, Василь Євдокимович велику увагу надав своєму селу Жукля, обійшовши кожну сім'ю. Він доказав ділом вірність своїй малій батьківщині.

Добрим словом привітали автора заступник голови Чернігівської облради Василь Ковальов, керівник Сосницького осередку земляцтва Олексій Орехович, начальник обласного управління культури Сергій Мойсеєнко, в.о. голови Чернігівської райдержадміністрації, історик-краєзнавець Андрій Курданов, заступник голови Корюківської райдержадміністрації Алла Кун, єпископ УПЦ Київського патріархату Іларіон, доцент кафедри історії та археології ЧДПУ ім. Тараса Шевченка, кандидат історичних наук Тамара Демченко та інші. Ця книга для всіх, це історія краю – такої думки були виступаючі. Підсумував виступи сам Василь Устименко. Автор подякував усім присутнім, особливо молоді, за їх зацікавленість книгою і подарував декілька примірників книги для бібліотеки.

Віталій КОВАЛЕНКО,
журналіст,
член Борзнянського осередку

Звітність та планування

Бурхливим та швидкоплинним був цей рік. Багатий на великі звершення та нові ідеї, Та хоча фактично він ще триває, молодіжне крило Чернігівського земляцтва вже підбиває підсумки та планує майбутні заходи, наслідуючи мудру приказку – "Готуй сані влітку...". Збори молоді відбулись 5 жовтня за присутності заступника голови Чернігівського земляцтва В.В. Пушкарьова, та виконавчого директора земляцтва П.І.Медвідя. На порядок денний головним чином були висунуті питання, пов'язані з різноманітними заходами, цікавими зустрічами, урочистими та хвилюючими подіями. Серед запропонованих ідей спортивні заходи, культурно-мистецькі змагання, поетичні вечори, зустрічі з відомими земляками, також створення на базі нашого сайту дошки оголошень, котра постійно буде відтворювати план заходів на найближчий час.

Також було підсилено актив новими членами, котрі взяли участь у плануванні заходів та пропонували свої варіанти. Обрано заступників керівника молодіжного осередку Чернігівського земляцтва, відповідальних за конкретні напрямки.

Тетяна
БОГДАНОВА

у Сорочинцях добре, у Симбірську добре, і в Прилуках гарно, а у Ріпках – краще. Подібне, щойно зімпровізоване попурі то там, то сям звучало останньої вересневої суботи на велелюдному центральному майдані Ріпок. Атож, сюди, на Ріпкинський ярмарок, з'їхалися люди не лише з усього району, але й з обласного центру, самої столиці та гості з сусідньої Білорусі – керівництво Лоевського району.

У центрі уваги зазвичай делегація Чернігівського земляцтва. Цього разу були там Валентин Усик, Володимир Федяй, Надія Мурашко, Поліна Сафонова, Анатолій Буленок, Олександр Брагинець та Ігор Коваленко на чолі зі своїм багаторічним ватажком Володимиром Коваленком.

Все дійство відбувалося під егідою 66-ї річниці визволення району від фашистських загарбників, Дня Ріпок та традиційного живнування.

Насамперед наші представники завітали до добре знайомої установи райдержадміністрації, аби привітати новообраного голову Віктора Петровича Бугая з обранням на високу посаду і побажати йому міцного здоров'я, аби на довгі роки вистачило його на мудре і стабільне керівництво районом.

Потім гості разом з господарями попрямували до пам'ятника воїнам-визволителям, де поклали квіти тим, хто поліг, визволяючи ріпкинський край від фашистської навали, адже при визволенні району тут знайшли свій останній спочинок понад шість тисяч бійців – вихідців з усіх усюд колишнього Союзу.

Виступаючи на відкритті ярмарку, Володимир Коваленко зокрема сказав: "Визначально, що сьогоднішнє свято збіглося із завершенням польових робіт у районі, і трудовий люд має повне право на заслужений перепоїнок і з гордістю представити плоди своєї праці, дарунки стиглої осені. А пишатися нашим краєм є чим: зібрано великий врожай картоплі і зернових, і це вселяє надію, що проблеми, пов'язані з кризою, почали вирішуватися. Запрацювали промислові підприємства. Отже, намічені соціальні програми успішно здійснюються. Доклали своїх зусиль, аби допомогти рідному району, і столичні земляки. Розвиваються ділові і культурні зв'язки між мешканцями району і киянами. Земляки передають бібліотекам району художню літературу, школам комп'ютерну техніку і підручники, надають активну допомогу у збереженні та відбудові історичної спадщини. Вже традиційною стала допомога молодим ріпкинцям у вступі до вузів, а кожного Нового року сто школярів отримують запрошення на головну ялинку України у Київ. Кожен член осередку зобов'язався зробити бодай одну добру справу для рідного району.

Закінчилося свято великим концертом художньої самодіяльності, народним гулянням та феєрверком.

Наш кор.

Золота осінь у Прилуках

26 вересня Прилуки ярмаркували. Традиційно до цієї події не залишилися байдужими й представники Прилуцького осередку Чернігівського земляцтва.

Зранку зібрались земляки біля кас Палацу спорту, зайняли місця в комфортабельному автобусі, що люб'язно надала Генеральна дирекція з обслуговування іноземних представництв, яку очолює наш голова Кривонос Павло Олександрович, і вирушили в чудову подорож до Прилук. До складу делегації увійшли активісти Прилуцького осередку – Микола Гордієнко, Дмитро Волох, Борис Харитонов, Микола Халимоненко, Іван Забіяка, Олександр Івахненко, а від ради Чернігівського земляцтва – Микола Борщ, Іван Майдан, Валентина Пархоменко, Сергій Кудін, Микола Стратілат та інші.

Прилуки зустріли нас святковим вбранням. В місто завітала золота осінь, а разом з нею і традиційний IX регіональний Воздвиженський ярмарок – один із найяскравіших брендів Прилук, який широко відомий не тільки на Чернігівщині, а й за її межами. На центральних вулицях міста вирувала торгівля різноманітними товарами, запропонованими місцевими та регіональними виробниками продуктів промисловості, громадського харчування, продукції бджільництва. Яскраво була представлена виставка-продаж "Сад, город", в якій традиційно взяв участь і Микола Халимоненко разом з колективом редакції "Дім, сад, город". Всі видання цієї редакції користуються великим попитом серед прилучан. Також великий інтерес викликала виставка голубів, виробів декоративно-прикладного та ужиткового мистецтва "Дивоцвіт мистецтва навколо нас", "Галлявина казок", "Ярмаркові забави". Вперше на Воздвиженському ярмарку проводився конкурс "Довга коса – дівоча краса".

Наша делегація взяла участь в урочистому відкритті ярмарку. Від імені Чернігівського земляцтва прилучан і гостей привітав Микола Борщ. А Борис Харитонов розповів декілька гуморесок. Святковий концерт "Прилуцькі гуляння" розпочав культурно-масове дійство на Театральній площі міста. Родинний дует "Благодать натхнення" у складі Ірини та Дмитра Головачів привітав земляків виконанням своїх найкращих музичних номерів.

Весь день ми перебували у святковому настрої, а надвечір, по дорозі додому, відвідали Густинський монастир і мали чудову нагоду залучитися до духовних святинь Прилуччини. Подорож закінчилася, але в душах учасників спогади і враження залишаться назавжди. Тож побажаємо подальшого розвитку й процвітання нашому милому серцю Прилуцькому краю і сподіваємось, що ярмарок у Прилуках не зникне, доки живе український народ, доки діти шанують традиції своїх батьків.

Алла ПОПЛАВСЬКА

Ім'я Володимира Дрозда уже давно вписалося в історію української культури, і підтвердженням цьому був ювілейний вечір у Будинку вчителя, присвячений 70-річчю від дня народження письменника.

Він любив сині зорі

Академік НАНУ Микола Жулинський та вдова майстра прози, відома поетеса Ірина Жиленко зуміли надати розмові про творчий подвиг нашого земляка характеру інтимності, довірливості. Тим більше, що ця подія не була нав'язана з чужої волі, а народилася зусиллями добрих друзів і колег письменника.

Тон розмові надав поважний академік, який зупинився на творчому доробку нашого земляка, особливостях його літературного стилю та на значенні його творчості для всієї української культури. Згодом розпочалася дружня розмова про життя і творчість незабутнього прозаїка, творчість якого давно записана у таке поняття як шестиденництво, а відтак відродження української культури. Виступили зі спогадами Юрій Мушкетик, Юрій Щербак, Анатолій Дімаров, актор Олександр Ігнатуша, видатний лікар Любомир Пиріг, відомий правозахисник та літератор Богдан Горинь, авторка першої монографії про творчість В.Дрозда Любов Яшина, Леонід Горlach. А народна артистка України Лариса Кадірова подарувала присутнім кілька уривків з прози В.Дрозда у своєму неповторному виконанні. Насамкінець прозвучали і спогади, і жарти, і сповиті смутком роздуми про власне життя та велику любов Ірини Жиленко.

Наш кор.

З піснею

Тридцять років заслужений працівник культури України Володимир Хорт, якому виповнилося 60 років, керує народним хором "Будівельник" у Києві. Хор, як і його керівник, теж заслужений.

по життю

В.Хорт на репетиції хору

Артиста з дитинства тягнуло до співів. Про таких, як він, кажуть: співак з пелюшок. У три роки давав мамі перші концерти. Перший хіт – "Летят перелетные птицы". Володимир Іванович уже давно не хлопчик. Але свою першу пісню пам'ятає й досі. Музичну кар'єру починав з баяна. Це зараз модно грати на гітарі чи синтезаторі. А в роки молодості Володимира Івановича найпопулярнішим був баян. Інструмент опановував у Прилуцькій музичній школі. Дивовижно. Вже у сімнадцять юний музикант акомпанував хору "Полісся" на чернігівській сцені. Потім було училище й консерваторія. Минули роки. Зараз Володимир Хорт учить хормейстерству молоді таланти у легендарному хорі Верьовки. Це дивовижна людина. Більшість його колег, які займаються народною піснею, жорстко критикують попмузику та інші сучасні напрямки. А Володимир Іванович ставиться до оголених дівчат без голосу досить спокійно. Він людина сучасна. Навіть хороший реп може оцінити. Звичайно, артисту шкода, що сучасна псевдомузыка витіснила автентичну й народну. У сучасному шоу-бізнесі всім правлять гроші. А народну пісню мало хто підтримує. Тому й писати пісні для народу вже майже ніхто не хоче. Молоді автори за копійки не працюватимуть. Залишилися лише старожили-ентузіасты. Попри проблеми Володимир Хорт підтримує народне мистецтво, як може. Завдяки "Київськійбуду" зі своїм хором він уже об'їздив пів-світу. В його співочій родині сорок артистів. А ще дружина. Вона, хоч і фахівець з торгівлі, співати любить. У них з чоловіком неперевершений дует. Навіть конкурси вигравали. Дружина Володимира Івановича хоч і не з Прилук, але теж має чернігівське коріння. Подружжя не забуває рідні місця. Заслужений народний хор Володимира Хорта два роки тому давав концерт у Прилуцькому міському Будинку культури. Володимир Іванович обіцяє, що й далі так буде.

Сергій ТВЕРДОХЛЄБОВ
Фото автора

У Національній філармонії відбулася презентація сценічної ораторії "Йосиф Флавій: пори року" відомого сучасного композитора, народного артиста України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, а ще нашого земляка Олександра Костіна з нагоди 70-річчя від дня народження.

Плідна осінь композитора

Скажемо відверто, що композиторові вдалося з винятковою силою відтворити події глибокої давнини, позначені навалом воєнізованої до зубів Римської імперії, а водночас роздвоєнням людей, які не вписувалися у тогочасний армійський стиль. Актуаль-

ною і на нинішні часи залишається проблема роздвоєння душі, деформація національної ідеї, і тим, можливо, повчальна для кожного із нас залишається глибока тема давніх часів. Твір, як і більшість у О.Костіна, багатоплановий, поліфонічний, складний для виконання. І тим більше добре, що серед перших виконавців були Національна заслужена академічна капела України "Думка", Академічний симфонічний оркестр Національної філармонії України, а також у деяких моментах дійства вдало використовувався орган. Солоістами ораторії були Анатолій Чумаченко, Сергій Бортник, Олег Сичов, Лілія Гревцова, Олександра Пашкова та Геннадій Ващенко. Особливо приємно було те, що композитор залучив до ювілейного дійства дитячий зразковий хор "Сяйво" Ніжинської музичної школи під керівництвом Сергія Голуба, який своїм ангельським співом тільки підсилював загальну поліфонічну картину дійства.

Наш кор.

Свого часу мені пощастило впродовж багатьох років спілкуватися з командирами та рядовими партизанами – легендарним ватажком з'єднання "За Батьківщину" І.М.Бовкуном, командирами партизанських полків М.Д.Симоненком та О.І.Шевєрьовим, а також М.В.Кулаковим, М.А.Пісоцьким, А.А.Вовком, Г.В.Данилко, М.І.Рокитянською-Нечаєвою, О.М.Хахудою, М.І.Станжуром, П.А.Крапив'янським, сім'ями Романченків З.О. і С.О. Якименка С.Й., Чернети П.Н. До речі, навряд чи ще будь-яке інше партизанське з'єднання мало трьох Героїв Радянського Союзу, якими стали перші три командири із згаданих попереду, а командир 3-го полку М.І.Дешко нагороджений орденом Леніна. Вклоняюсь пам'яті своїх батьків Павла Вікторовича та Тетяни Павлівни, які також були серед месників. Повернувшись із полону, мій батько пішов у ліс. Згодом М.Д.Симоненко влаштував його працювати обхідником на залізницю, після чого дані про рух поїздів регулярно передавалися командуванню. Зв'язківцем була і рідна батькова сестра Єлизавета Вікторівна.

Та ось пройшло чимало часу, і нині побутує багато діаметрально протилежних думок про партизанський рух на Чернігівщині. Я ж хочу сказати скептикам: ви не хочете чути і не хочете знати героїчне минуле нашого народу. Вивчаючи архівні матеріали, дивуюся: буквально одиниці дослідників цікавляться періодом опору в часи тимчасової німецької окупації. Прикро. Адже якщо не будемо знати історію, звідки буде черпати високий патріотичний дух, без якого не буде майбутнього патріотичного покоління...

Проїшли чутки серед людей, що на місці дислокації партизанського з'єднання в урочищі Орішне знищено дубовий віковий ліс, в поганому стані пам'ятки. Відклавши всі нагальні справи, від яких у селі важко відірватися, на день Незалежності України вирушив я на велосипеді до партизанської мекки. Півтори години по бездоріжжю понад Остром в лісових сутінках. Несподівано дорога вивела мене на маленьку світлу поляну. Прямо пе-

реді мною кілька темно-зелених ялин. Не відразу і пам'ятник побачив. Вгорі серед зеленого віття золотом блиснула зірка. Наближаюсь до ялин. Уже чітко вимальовується пам'ятник. Праворуч від нього – вели-

ПАМ'ЯТЬ треба берегти

Осінь пора завжди нагадує нам про лихоліття Великої Вітчизняної війни. У цьому сенсі перед моїми очима завжди постає рідне село Червоні Партизани, доколишні ліси якого стали прихистком для сотень народних месників.

Група випускників Мринського ПТУ біля пам'ятника партизанам Другої світової війни в урочищі Орішне. В центрі серед випускників керівник фізичного виховання училища Федір Толстіков та Віктор Черненко.

чезна на кілька гектарів поляна. А я згадую, що зовсім недавно тут росли вікові дуби, сосни. Їх практично знищили. По-іншому не скажеш, тому що поруч з висадженими молоденькими деревцями лежать і догнивають покриті велетні. Стирчать метрової товщини в зрізі пні. Ці дерева були охоронцями, годувальниками, обігрівали в холодну пору року.

Сам пам'ятник стоїть самотньо в оточенні чотирьох ялин та однієї липи. Неподалік від них зажурився чи не випадково залишений величезний дуб. Поруч стара-стара малинівка, рясно вкрита яблуками. Неймовірно рясно вродили "райки" – червонобокі кислички. Груша неподалік теж щедро обсіпана плодами. Підійшов ближче. Пам'ятник у належному стані, але видно, що тут давно нікого не було. На виступі лежить переполосканий холодними осінніми дощами, висушений тріскучи-

ми морозами вишитий рушник. Але нема вже на

пам'ятнику фотографій М.Г.Крапив'янського та М.І.Стратілата, зникла з постаменту гранітна плита з викарбуваними на ній словами великого О.Довженка: "Партизани, це ті сини України, перед якими зніме шапки цілий світ, якими пишатимуться цілі покоління".

І подумалось мені: чому б не зробити місце базування партизанів Носівського та Ніжинського районів заповідною зоною? В Україні це унікальне місце. Тут в період Першої світової війни базувалися месники М.Крапив'янського, під час наступної світової війни – партизани М.Стратілата. Про місця, з яких партизани виходили в далекі і не-

безпечні рейди, де було організовано патронат (це своєрідна форма господарської діяльності бойового підрозділу, до якої входили госпіталь, притулок для старих і дітей, функціонували млин, пекарня, швейна майстерня, лазня, збрійна майстерня, кухня, продовольчі склади та інші допоміжні підрозділи), повинні не тільки чути, а й знати, вклонятися пам'яті патріотів. Напевне, не даремно керівництво Носівського району доручило доглядати за пам'ятником в Орішньому Носівській школі №3, де директором Надія Олександрівна Хоменко – відмінник освіти України. Носівщина не така уже й багата на історичні пам'ятники, а тому святе місце в урочищі Орішне має стати зіркою, котра осяває наше минуле.

Віктор ЧЕРНЕНКО,
керівник Носівського відділення
Фото автора

Генеральна дирекція з обслуговування іноземних представництв Київської міської ради, яку очолює наш земляк Павло Кривонос, продовжила чудову традицію знайомити закордонних гостей з культурою, звичаями, пам'ятками історії та архітектури України. Цього разу Надзвичайні та Повноважні Посли і Почесні Консули іноземних держав мали чудову нагоду відвідати Сіверський край за маршрутом Козелець – Батурин – Чернігів.

ЗАРУБІЖНІ ДИПЛОМАТИ НА ЧЕРНІГІВЩИНІ

Під час подорожі Чернігівщиною, де кожний куточок нагадує про віддалену у глибини віків історію Київської Русі – України, бо саме тут була її друга столиця, саме тут формувалася християнська духовна аура, представники дипкорпусу мали змогу ознайомитися з українською історією

різних епох і пластів. Чого варта була тільки екскурсія по славетному Батурину, який був резиденцією п'яťох гетьманів України. Не менш цікавою була подорож і в Козелець, колись сотенне козацьке містечко, поблизу якого народився останній гетьман України – Кирило Розумовський.

Гостям продемонстрували "Рушник національної єдності" – полотно завдовжки 9 метрів, на якому вишивали жителі всіх областей України і запропонували також зробити по кілька стіжків, як символ їхньої причетності до подій, що зміцнюють єдність великого європейського народу.

"Це дуже цікава поїздка, вже п'ята мандрівка дипломатів Україною, яку організовує Генеральна дирекція з обслуговування іноземних представництв разом з МЗС. Нашим завданням було показати цей чудовий край дипломатам, щоб вони розповіли своїм співвітчизникам про

Україну, – зазначив Павло Кривонос. – Загалом мети поїздки було досягнуто – представники дипкорпусу відкрили для себе неймовірно красиві місця Чернігівщини та нові перспективи розширення міжнародної співпраці."

Алла
ПОПЛАВСЬКА

СТОЛІТНЯ ЮВІЛЯРКА

22 жовтня 100-літній ювілей святкувала наша землячка із Козелещини Єлизавета Шиян.

Про неї у попередньому номері газети був матеріал. В день народження ювілярки до квартири її доньки та правнучки завітали члени Козелецького осередку земляцтва. Єлизавету Денисівну привітали голова козельчан Володимир Саченко та члени осередку Євген Михайленко і Лариса Корінь. Вони передали ювілярці Почесну грамоту Чернігівського земляцтва за активну участь у вихованні дітей, велику життєлюбність і в зв'язку з сторічним ювілеєм, побажали міцного здоров'я та відсвяткувати ще не один такий ювілей.

Наш кор.

Діамант Полісся

У тисячолітній історії Ніжина, утверджену Володимиром Святославовичем, вмістилися події, які яскраво відображають менталітет української нації: усвідомлення самоцінності власної особистості, миролюбність, звуженість, тонке відчуття гармонії. Такі архітектурні перлини, як бароковий Миколаївський собор, зведений у XVII столітті коштами ніжинських полковників Золотаренків, церква Всіх Святих, Воздвиження Чесного Хреста, Іоанна Богослова, Благовіщенського і Введенського монастирів, наповнені діяннями первосвященного ієрарха Стефана Яворського, співака Федора Стравінського, мореплавця Юрія Лисянського, подвижника пра-вославної віри Івана Тернавюта... Занедбані в радянські атеїстичні часи, ці святині духу не сприяли осягненню себе у безмежжі Божого всесвіту. А як оберігаємо ми їх сьогодні в роки українського відродження?

Чи провінція духовності?

Про це наша бесіда з кандидатом педагогічних наук, секретарем міської ради Олегом Баранковим, який тимчасово виконує обов'язки міського голови.

— Я ще під враженням Батурина, де проводив нараду голова облдержадміністрації Володимир Хоменко з приводу розвитку туризму на Чернігівщині. Відреставровані давні споруди, зведені нові на місці поруйнованих, вишуканий художній смак скульптур не просто приваблюють, а підносять культурний рівень українського народу. Мене це радує, як громадянина. Але при цьому, як у ніжинського мешканця, викликає заздрість. Ніжин — це теж велика частина української історії. Його давні будівлі, розташовані в старому центрі і на околицях, поєднують в собі і матеріалізовану історичну інформацію, й естетичну насолоду. Але міський бюджет не в змозі самотужки реставрувати і утримувати ці пам'ятки.

Ще в 1990 році група київських архітекторів на чолі з старшим науковим співробітником державного науково-дослідного і проектного інституту містобудування АН України Валерієм Сопількою розробила документацію передумов до створення Ніжинського державного історико-культурного заповідника "Древній Ніжин". Це дозволило б нам відновити історичний центр, залучити нові інвестиційні проекти, розвинути туристичну інфраструктуру. Проблема залишається на часі.

— **Завжди знаходилися причини, аби її не розв'язувати. Головна — відсутність фінансів. Але ж знайшлися кошти для Батурина, виділяються вони для Любеча, Чернігова...**

— Додам ще кілька аргументів до вашої думки: Ніжин не має генерального плану забудови. У нас протягом довгого часу немає головного архітектора... Фахівця!

— **Очевидно, доречним буде згадати головного архітектора, члена Національної спілки архітекторів України Миколу Гавриша, якого ніжинці запам'ятали, як людину творчу. Приїхавши до нас з Конотопа, він оцінив історичне обличчя Ніжина і намагався його зберегти.**

— Микола Гоголь був і залишається брендом Ніжина. Цього року ми відсвяткували 200-річчя з дня його народження. З місцевого бюджету було виділено 20 тисяч гривень на реставрацію першого пам'ятника. Звичайно, треба облагородити і сам сквер, і Благовіщенський собор навпроти.

Ще 22 червня 2006 року депутати міської ради на V сесії V скликання прийняли рішення про заборону розміщення малих архітектурних форм (кіосків, павільйонів, лотків та ін.) на площах Заньковецької і Леніна, на вулицях: Подвійського — з № 1 до 18-А,

Московська — з № 1 до 6, Богуна — до № 8, Гоголя. Лавки ж Благовіщенського монастиря у свій час були передані в комунальну власність області, і їх орендодавцем виступає сьогодні Управління містобудування та архітектури облдержадміністрації. В міру коштів і сил ми щорічно фінансуємо реставраційні роботи. У 2008 році 244,4 тисячі гривень витрачено на пам'ятник жертвам Голодо-

мору та політичних репресій. 108,4 тисячі гривень виділено на ремонт 9 церков. За 18 років української незалежності збудовано і відкрито 18 пам'ятних знаків і пам'ятників. З метою популяризації і збереження історичної спадщини міста профінансовані наукові видання місцевих авторів. 100 тисяч гривень виділено з міського бюджету на 2009 рік, з яких вже освоєно більше половини. В цю суму входить упорядкування братських могил і пам'ятників, косовиця скверів і підстригання куштів. Вона явно недостатня. Лише для ремонту пам'ятників загин-

лим в роки Другої світової війни необхідна 991 тисяча гривень.

— **Частину коштів для цього можна заробити на туристичному бізнесі. Адже Ніжин включений до національної системи туристично-екскурсійних маршрутів "Намисто Славутича". У міськвиконкомі міської ради є управління культури і туризму, але не помітно напливу туристів.**

— Це той напрямок, який нам треба розвивати. У нас сьогодні в трьох приміщеннях функціонує історико-краєзнавчий музей. Вулиця Гоголя, навіть в нинішньому вигляді з соборами і пам'ятниками, — це музей під відкритим небом. На 1 січня 2009 року в місті на державному обліку знаходяться 11 пам'яток археології, 65 — історії, 12 — монументального мистецтва, 14 — містобудування і архітектури. І всі вони пов'язані з життям і діяльністю видатних постатей. У Ніжині збереглися залишки восьми історичних архітектурних ансамблів.

Ми продовжуємо інвентаризувати об'єкти культурної спадщини національного та місцевого значення, які пропонуємо занести в Державний реєстр нерухомих пам'яток України. Міська рада вже прийняла рішення про взяття 41 пам'ятки культурної спадщини Ніжина на баланс управління житлово-комунального господарства і капітального будівництва, аби забезпечити їх збереження. На 50 сесії V скликання 20 серпня 2009 року прийнято рішення про виготовлення Генерального плану (коригування) м. Ніжина Чернігівської області.

Наводжу цей перелік для того, щоб вкотре засвідчити історичні і законні претензії мого рідного міста на історико-культурний заповідник державного значення. Ніжин, як і Батурин, не повинен перетворюватися в духовну провінцію. Тим більше, що сьогодні він є містом обласного підпорядкування.

Бесіду вела **Надія ОНИЩЕНКО**

↩1

Коли світ стрясає Чорнобильська трагедія, він закінчував Чернігівське медичне училище. А після цього несподівано починається важкий шлях у високе мистецтво. Два наступні роки – навчання в студії образотворчого мистецтва під керівництвом народного художника України Григорія Хасида в Києві. Наступний етап – навчання у Львові в самого ушанованого скульптора Бммануїла Миська. Саме там відбулося його творче становлення, після якого остаточне шліфування було в Українській Академії мистецтв під орудою академіка В.Бородея. Шлях традиційний і щасливий, бо у високому мистецтві не буває самородків без минулого, без адреси. Та наш земляк виявився й сам людиною з характером, з іскрою Божою, і це засвідчила успішна участь у десятках різних конкурсів та виставок. Здається, не багатьом його колегам вдалося так успішно захистити диплом на звання "Скульптор", але й тоді Геннадій підкреслив свою патріотичну позицію новаторською роботою "Святі князі Михайло та його боярин Федір". Не кожен і нині пам'ятає той героїчний вчинок наших земляків, які відмовилися покоритися ханській волі й заплатили за це власним життям. Але... рекомендована Державною комісією для встановлення в Чернігові композиція так і лишається поки що мрією нашого скульптора. Як багато інших цілеспрямованих патріотичних задумів, у яких б'ється живою кров'ю славне минуле нашого краю, постають у нових образних шатах постаті ушанованих не весь світ людей.

Сповнений бажання прислужитися рідній землі, художник повертається до Чернігова. Україна здобуває державну незалежність і, здається, повинна зробити все для відновлення історичної пам'яті свого народу. Ёршов у 1997 році розробляє "Програму по увічненню осіб та подій XVII–XVIII століть на території Північного Лівобережжя засобами образотворчого мистецтва". Її затверджує НАН України. Геннадій береться до роботи, занурюючись ще в глибші часи. Так мала б постати перед сучасниками ціла галерея видатних діячів Сіверщини. Але донині чимала частина задумів витає хіба що в стінах його художніх майстерень у Чернігові та Гданську.

Я єсть народ...

Художник змушений реалізовувати себе в сусідній державі, хіба що спорадично повертаючись на рідні кресли талановитими роботами. Не до високого мистецтва нині вічно змінним можновладцям, політична суєта затіняє головну ідею: а що після нас залишиться нащадкам, чим будуть милуватися колись туристи з далеких куточків планети в Україні? Не думається, що безлюдними котеджами за високими парканами на розкрадений, згайнований землі, цивілізований світ давно перейшов етап божевільної гонки темних капіталів. А от навіть те, що вже встиг "пробити" Геннадій Ёршов й утвердити на рідній Чернігівщині – пам'ятник героям Чорнобиля в Чернігові (1996 рік), пам'ятник "Літописець" на Княжій горі в Любечі (1997 рік), пам'ятник Т.Шевченку біля Чернігівського педуніверситету (2006 рік), пам'ятник Петру Прокоповичу в селі Пальчики поблизу Батурина (2008 рік) – буде завжди візитною картою нашого краю. Як духовними листами до інших народів є його пам'ятник Кобзареві в Бухаресті чи нещодавно відкритий пам'ятний знак української трагедії у Варшаві. Камінь чи бронза не галасують на мітингах, але у їхньому мовчанні закладена вічність, а з нею має рахуватися кожен тимчасово суцільний на землі.

Сфера духовного впливу Геннадія Ёршова давно вийшла за рамки Чернігівщини. Його роботи можна побачити в Адміністрації Президента України, в посольстві України в Румунії та музеї історії і мистецтва в Бухаресті, музеї Національної опери Варшави, вони свої і в наших Батурині та Новгород-

Сіверську, в багатьох інших державних і приватних колекціях світу. Як на мене, особливим фактом його творчої біографії стало встановлення монумента славетного Івана Мазепи в Чернігові на Валу. І нехай для уникнення конфліктів із представниками "п'ятої колони", які донині ще продовжують жувати анафему душителя України царя Петра I, довелося ставити пам'ятник без напису, але той, кому дорога справжня стражденна історія України, впізнає образ свого славетного попередника. Хоча образ той пролежав без руху в майстерні скульптора з далекого 1998 року. Що ж, така доля українського мистецтва навіть у нашій славній сучасній Україні. І добре, що міська влада Чернігова, очолювана О.Соколовим, знайшла в собі мудрість і мужність і дружно обстала за власну державу, за яку боровся гетьман, У той час, як славні полтавці не знайшли місця для подібного монументу на широких просторах під містом, де й сталася одна з трагедій вічно діленого нашого народу.

Геннадій Ёршов не любить відступатися від задуманого, а тому віриться, що рано чи пізно з'являться на нашій славній чернігівській землі і пам'ятники Кирилу Розумовському, Павлу Полуботку, Лазарю Барановичу та іншим предтечам. Бо навіть із чужого краю він витає серцем над своєю малою батьківщиною.

Леонід ГОРЛАЧ

На фото: пам'ятник Івану Мазепі в Чернігові; пам'ятний знак жертвам Голодомору в Україні у Варшаві.

Вагомими у земляцтві є прояви громадської ініціативи науковців, бізнесменів, державних службовців та ін. прислужитися своїй малій батьківщині. Ідея Івана Забіяки видати збірку поетичних творів земляків переросла в п'ять випусків альманаху "Вітряк". Альманах припав до душі не лише тала-лаївцям, а є помітним явищем в українській культурі. Прочитавши всі п'ять випусків альманаху, переживши сповідь Івана Михайловича в п'ятому випуску "Самому собі", не змогла побороти бажання поділитися своїми роздумами.

Талалаївський альманах "Вітряк" – нова парадигма часу – спонукає до розмислів не лише просвітницьких, літературно-мистецьких, історіографічних, а й до важливих українознавчих проблем нашої периферії: соціального і локального дискурсів.

Насамперед, альманах "Вітряк" викликає захоплення земляками-сіверцями з Талалаївщини (автора ідеї, організатора, упорядника, редактора альманаху І.М. Забіяку; художника М.С. Пригару; спонсора видання П.О. Кривоноса; видавця М.І. Халимоненка) і їхніми "крилатими мріями" – "перемолоти" всі труднощі і пробуджувати "мовчазну більшість" прадавньої сіверської землі до національного творення, усвідомлення цінності, величчя свого краю. І, напевно, не випадково з'явилася назва альманаху "Вітряк", як символ енергії крил, яку творить новий, потужний державотворчий вітер.

Зміст, структура альманаху відтворює розгорнутий концепт "рідна земля", ідея якого розроблена і втілена в життя І. М. Забіякою, що особливо важливо для осмислення сучасних проблем регіоналізму та локалізму в науковому дискурсі.

Значно оживлюють середовище просвітництва видання типу альманаху "Вітряк", які дають нові розвороти в осмисленні культури, історії, певного краю і мають свій пізнавальний і дидактичний потенціал.

Незаперечним є прагнення засновників альманаху "Вітряк", як і інших видань Чернігівського земляцтва, до оживлення культурного і наукового життя окремих районів чернігово-сіверської землі, до збереження їхньої культурної своєрідності. Місцева тематика сприяє отриманню певних знань про власний край, пробудженню в людей почуття співробітництва з довкіллям, з людьми, які жили і живуть в районі.

Важливий соціальний дискурс альманаху "Вітряк". На сторінках видання постає невеликий за всіма характеристиками район у Чернігівській області. Кілька населених пунктів – Ярошівка (нині Українське), Красний Колядин, Липове – літописні села. Так само як і козацькі – відома Красноколядинська сотня, до якої (чи іншої) були прикріплені практично всі села району. В кожному з них було фактично по дві церкви, що засвідчує в минулому велику кількість людей. Його населені пункти, як і сам район, очевидно, найчастіше від усіх переключували в адміністративному підпорядкуванні. Тому в соціально-економічному й інших планах – це чи не найбільш бідний район не тільки в області: дороги розбиті, села не газифіковані, закрито велику кількість шкіл, села з катастрофічною швидкістю вимирають, люди сім'ями залишають свої

хати, землі колишніх колгоспів (хоч і розпайовані) віддано зайдам, які знищують плодючий шар землі, виснажуючи кукурудзою, соняхом, рапсом і т. п. Але район надзвичайно перспективний – він дає велику кількість нафти й газу.

Вийшло п'ять випусків альманаху "Вітряк", такого важливого, потрібного й цікавого видання, але подальша доля його не визначена.

У сповіді І. М. Забіяки "Сам собі" (5 випуск) звучить біль автора ідеї, якого фактично усунуто від праці над альманахом за допомогою публічного приниження, дискредитування. І тут його роздуми над долею інтелігента-ентузіаста в сучасних умовах, яка багато в чому є типовою, та долею видань

типу "Вітряк" – людська захопленість у суспільстві прагматизму. Ініціативний, залюблений у своє рідне село, Талалаївщину І. М. Забіяка не лише подав ідею, але й зреалізував її, зміг переконати земляків, доклав величезної праці на те, щоб вийшло п'ять випусків альманаху, продовжив його "Бібліотекою альманаху "Вітряк"", в якій побачила світ збірка творів місцевої поетеси О. Гострої "Сповідь трави", на обкладинці якої використано фрагмент картини художника – земляка О. Івахненка.

Хтозна, коли рідніша для І. М. Забіяки Талалаївщина: чи тоді, коли ходив босоніж по ній, чи коли перебуває від неї за багато кілометрів. І чим далі фізично віддаляється, тим дорожчими стають околиці, кожна стежина, історична подія, люди.

У Івана Михайловича

свій шлях до Батьківщини: пізнання себе, хто ти на ній, – через свій рід, земляків. Природним і закономірним було прагнення, натхнення вченого-українця, який вірою й кров'ю в своїй землі, який страждає болями своєї держави, свого краю, зробити посильне. Свідомий свого покликання автор ідеї має подолати вічне "немає пророків у своїй Вітчизні". Було б дуже боляче, якби "Вітряк" "перемолов на борошно" автора ідеї, і залишився б лише міф про лицаря, якого крила "Вітряка" підняли і скинули, переламавши ребра, як Дон Кіхоту. Та вітряки вічні на Україні, оновлюючими постають нині і дають впевненості, що оновленим постане й альманах.

Необхідно пам'ятати: ентузіазм – хороша риса, але вона без підтримки на якомусь етапі вичерпується. Планує І. М. Забіяка, що альманах "Вітряк" трансформується в "Бібліотеку альманаху "Вітряк". Принаймні, перший випуск цієї серії, ним же й започаткованої, дає на це реальні сподівання.

Т. УСАТЕНКО,

доктор педагогічних наук,
старший науковий співробітник
Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих
АПН України, член Чернігівського земляцтва

Івана Забіяки

Від редакції: зі змістом альманахів можна ознайомитися на сайті Талалаївського району Прилуцького осередку – <http://www.talzem.at.ua>

Уже в січні 1615 року було засновано Київське (Богоявленське) братство зі школою, а в 1632 році Петро Могила створив на основі Братської і Лаврської шкіл Києво-Могилянську Колегію, що з 1701 до 1817 року існувала як Академія.

А клопотанням голови Українського фонду культури Б. І. Олійника та голови Українського товариства охорони пам'яток історії та культури П. Т. Тронька у 80-х роках минулого століття Академію було відновлено. Нині вона діє як один із престижних вузів України.

Серед українських добродійників добре відомі гетьмани Петро Сагайдачний та Іван Мазепа, родини Терещенків, Симиренків, Ханенків, Тарновських, Галаганів та багато інших.

Цього року виповнюється 190-років від

дня народження Григорія Павловича Галагана (3(15) VIII 1819 – 13(25) IX 1888). Він є одним із представників українського поміщицького роду з козацьких корінням і знаних добродійників в освіті й культурі.

Відомим меценатом на культурній ниві був його дядько – Петро Григорович Галаган (1792–1855). Він створив і утримував кріпацький симфонічний оркестр у селі Дігтярах (тепер Срібнянського району). Мабуть, посіяні зерна культури проросли й в інших видах народної творчості цього села. З 18 століття там діють осередки килимарства, ткацтва і вишивання, добре відомі неповторні плахоти та перерібні тканини.

В селі Сокириця Петро Галаган організував у 1820 році хорову капелу, яка виконувала як класичні твори, так і українські народні пісні. В колишньому маєтку Галаганів на базі вікового лісу створений Сокиринський парк площею близько 600 гектарів. Біля входу до парку збудований у 1826–29 рр. палац з комплексом інших споруд, що є пам'яткою української садово-паркової архітектури.

Петро Галаган підтримував дружні стосунки з Григорієм Данилевським (скрипаль і співак), жив і працював в Чернігові та Києві, де виступав з концертами, з Тарасом Шевченком та іншими.

Григорій Галаган під час навчання у Петербурзькому університеті познайомився і подружився з Тарасом Шевченком. У своєму щоденнику 21 вересня 1840 р. записав, що перебував в гостях у свого дядька П. Г. Галагана, а після обіду всі відправилися по своїх квартирах. "Я пішов на квартиру Міші (Маркевича), який поміщався з Закревським (Віктором). Я приніс з собою "Кобзар" Шевченка ... і ми розпочали читати. Коли Закревський почув, що я читаю по-малоросійську, то розпочав від радості мене обнімати" (п. Жур. Труді і дні Кобзаря). Досліджено, що 25 червня 1845 р. Т. Г. Шевченко відвідав садибу П. Г. Галагана, і 30 червня був присутній на концерті галаганівського оркестру, а перша скрипка і віолончеліст – віртуоз кріпак Артем Наруга став прототипом Тараса – героя повісті Т. Г. Шевченка "Музикант". У цьому Шевченковому творі є також згадка про ікону "Святої Трійці", вмальованої у стовбур дуба, перед якою Г. Галаган традиційно виголошував любиму молитву "Верую".

Серед добродійних справ Григорія Галагана, можливо, найважливішими були: заснування у 1871 році і утримання ним Колегії у м. Києві, яка на той час стала одним із кращих навчальних закладів Російської імперії. Там здобули освіту чимало тих, котрі стали визначними діячами науки і культури. Зокрема, вихованцями Колегії були: майбутні академики Богомолець О. О., Грабар В. Є., Кримський А. Ю., Лепський В. І., український етнограф П. Чубинський, художники – живописці Мурашко М. І., Пимоненко М. П.

Нині у приміщенні колишньої Колегії по вул. Б. Хмельницького розміщено Національний музей літератури України.

Г. П. Галаган багато зробив для піднесення культурно-освітнього життя на Чернігівщині. Він відкрив і утримував ремісниче училище в селі Дігтярах; прогім-

Український фонд культури, створений в останній чверті ХХ століття, став однією з найдемократичніших громадських організацій, в основу діяльності якої покладено відродження добродійності у сфері культури.

Його голова Б. І. Олійник зазначив, що одвіку було в народній традиції збирати миром, громадою кошти і статки на зведення знаків пошани національних героїв. В українській історії відомо чимало яскравих свідчень виявлення людської щедрості, добродійності, милосердя.

назію та жіночу гімназію в м. Прилуках; у своєму маєтку в селі Сокирицях створив музей українського народного побуту; збирав українські народні пісні та видавав пісенники. Він доклав зусиль для розкріпачення селян і покращення їхнього життя і побуту. Зокрема, говорив: "Для мене много значит осчастливить волей невольных и самому стать вольным от гнусных обязанностей рабовладельца". У розмові з царевичем Олександром (син царя Миколи І) Г. Галаган сказав: "Ваше

высочество, надеюсь, этот "крестьянский вопрос" решите Вы. Струна терпения у мужика лопнет, и мы окажемся жертвой этого гнева", а щоб цього уникнути, треба своєчасно міняти економічні основи, – наголошував Галаган. Ставши всеросійським імператором, Олександр II відмінив кріпосне право 1861 року.

Пишуться ці рядки про минуле, яке не можна забувати, бо ж мудро вчиться, що без минулого немає майбутнього, а хочеться щоб воно було й неодмінно краще, ніж сучасне, бо така нормальна закономірність розвитку суспільного життя. Але в нашій незалежній Україні чомусь так не виходить. Від погіршення життя не виправдано багато вмирає людей. Зростає безробіття, руйнується соціальна і культурна сфери в державі й особливо в селах.

А тим часом з'явилося чимало багатих людей, які, до того ж, розбагатіли не своєю працею, а привласнили загальнонародне надбання, проте не хочуть бодай частково набутого поділитися з тими, хто й нині на них працює. Це несправедливо, нечесно, так не повинно бути! Той же Г. Галаган стверджував: "Немає справедливості – немає миру". Якщо у новітніх багатіїв немає власного потягу до добродійності на благо суспільства, їх має до цього законодавчо спонукати держава, котра дозволила привласнити загальнонародні багатства. Так нині живуть люди в цивілізованих країнах. Та не треба забувати й наш вітчизняний добродійний досвід, і гарним прикладом в цьому є згадані добрі справи родини Галаганів. У наші дні нещодавно відбулась добродійна акція – відбудова коштом пожертв палацу гетьмана К. Розумовського в Батурині і створення в його залах музею. Хочеться, щоб цей добрий початок мав своє продовження.

Варвинці вшанували славного ювіляра

9 жовтня цього року Варвинщина відзначила 110-у річницю від народження відомого актора, заслуженого артиста Узбецької РСР, артиста Київського академічного драматичного театру імені І. Франка Івана Володимировича Кононенка (1899 – 1987).

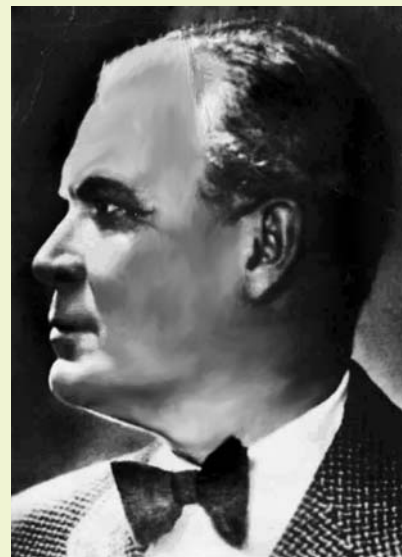
Як згадував Іван Володимирович: "Народилася мене моя мати під копою пшениці поміщицької, де вона робила за 20 копійок в день ... Добрі люди допомогли мені в житті, і я рано почав вчитися. Закінчивши земську Варвинську школу, взяв торбинку з хлібом і пішов до Києва продовжувати навчання". Під час громадянської війни Іван Кононенко – червоноармієць, після чотирирічної військової

служби навчається в Київському університеті.

У 1924 р. І. Кононенко стає професійним актором. Його мистецька кар'єра почалася з Одеської кінофабрики ВУФКУ. З 1934 р. і майже до останніх днів життя його доля пов'язана з театром імені І. Франка та Київською кіностудією. Діяльність І. В. Кононенка в кінематографі була багата на цікаві знайомства та події. Він особисто був знайомий і товаришував з видатними митцями: М. Садовським, О. Довженком, П. Чардиніним, І. Савченком, А. Бучмою, Ю. Шумським, М. Яковченком та багатьма іншими.

За своє довге творче життя Іван Володимирович зіграв багато ролей на сцені театру й більше 40 в кіно.

Іван Володимирович був приємною, цікавою людиною. Його поважали за дотепність, тонкий гумор, чуйність і товариськість. Після себе він залишив значну спадщину. Крім майстерно зіграних ролей у театрі й кіно, І. В.

Кононенко залишив щоденники, які вів усе своє життя. Вони сьогодні становлять неабиякий інтерес для істориків і краєзнавців.

Окремі фрагменти з тих щоденників увійшли до біографічної книжки про І. В. Кононенка-Козельського (під цим псевдонімом іноді виступав Іван Володимирович), яку написав його син Віталій Іванович, що нині проживає в Івано-Франківську.

5 – 8 жовтня у Варві, де народився відомий актор, відбувся лекторій про життя та діяльність І. В. Кононенка, було показано фільм "Сон", де наш земляк зіграв роль Василя Івановича Григоровича – відомого мистецтвознавця, який народився в Пирятині й брав активну участь у вкупі Т. Г. Шевченка з кріпацтва, а також допомагав молодим українським художникам, які навчалися в Петербурзі.

У заходах узяли участь рідні артиста, освітяни й учні району, працівники районної бібліотеки, всі бажаючі громадяни Варвинщини. Заходи відбулися завдяки ентузіазму варвинських краєзнавців і найактивнішого з них – Віктора Степановича Голобородька, за що йому особлива подяка й шана від усіх земляків-варвинців.

У зборі матеріалів про І. В. Кононенка взяло участь і Варвинське відділення Чернігівського земляцтва в м. Києві.

Владислав КАЛЬНИЙ,
керівник Варвинського відділення

ф. П-1

Державний комітет зв'язку та інформатизації України

А Б О Н Е М Е Н Т

На газету 37630
журнал
(індекс видання)

(найменування видання) Кількість комплектів
«Отчий поріг»

на 200 рік по місяцях

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Куди (поштовий індекс) (адреса)

Кому (прізвище, ініціали)

ДОСТАВНА КАРТКА-ДОРУЧЕННЯ

На газету 37630
журнал
(індекс видання)

«Отчий поріг»
(найменування видання)

Вартість передплати грн. коп. Кількість комплектів
периоду переадресування грн. коп.

на 200 рік по місяцях

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

поштовий індекс місто село

код вулиці район

буд. корп. кв. вулиця

прізвище, ініціали

Письменник Аркадій Казка народився 23 вересня 1890 року у нинішньому смт. Седнів Чернігівського району. Батько був малоосвіченим, дуже любив співати, керував церковним хором, а у вільний час чоботарював. У сім'ї росло троє синів і чотири дочки. Дружина Аркадія розповідала, що прізвище у членів родини звучало по-різному: Сказка, Сказкін і Казка. Тільки поет твердо і назавжди встановив: Аркадій Казка.

Навчаючись у Чернігівському реальному училищі, він разом з Павлом Тичиною співав у хорі і жив в інтернаті при монастирі, писав вірші, бував на вечорах у Михайла Коцюбинського. Пізніше Павло Григорович писав і говорив, що дружба з музично обдарованим, талановитим шукачем самовиживання, совісним і щирим поетом Аркадієм Казкою дала йому дуже багато. "Мій друг – Аркадій Казка. Я не знаю, чи був би я таким Тичиною, якби не дружба з Казкою".

Після закінчення реального училища у 1910 році Аркадій вступив до Київського комерційного інституту. Вчився недовго. За революційну діяльність його виключили з вузу і вислали до Саратова. Диплом філолога місцевого університету одержав у 1917 році. Повернувся до Чернігова. Працював креслярем у земській управі, узяв на своє утримання трьох сестер і племінницю. Одружився у 1918 році, а наступного року виїхав з дружиною до Києва, де не зміг довго жити в умовах громадянської війни. Поїхав на Катеринославщину, вчителював у с. Підгородне (нині місто Дніпропетровського району). Викладав українську мову і співи. У його класі вчився майбутній поет і перекладач, в'язень сталінських і гітлерівських таборів Василь Мисик (1907–1983).

Від 1912 року Аркадій займався перекладами із західноєвропейських і російської літератур, зокрема Івана Буніна. Пізніше власні вірші і поеми

друкував в журналах "Літературно-науковий вісник", "Нова громада", "Червоний шлях". Був членом Спілки селянських письменників "Плуг". У 1921 році підготував рукописну збірку "Сумливе", яку подарував своєму землякові Григорію Верьовці. В наступні роки працював над поетичними збірками "Розірване намисто" та "Васильки".

ні загальнолюдські моральні норми, ні духовні цінності. Очманілі від марксистсько-ленінського ідеологічного дурману непримиреної класової боротьби будівники "комуністичного раю на землі" з патологічною затятістю звинувачували всіх і вся, що могло перешкодити здійсненню їх злочинних експериментів над знекровленими тотальними репресіями народами червоної імперії.

Сьогодні ми знаємо, що тільки за тридцять років було знищено три чверті українських письменників за те, що вони виявилися небезпечними для комуністичного режиму. Проте ніхто не притягався до відповідальності за цей злочин, як і за організацію та утримання гулагів, колгоспної безпаспортної кріпаччини, спланованого голодомору 1932–33 років.

Залишилися нереалізованими плани, недописані твори. Після того ім'я Аркадія Казки, як і всіх репресованих у справі СБУ, було довгі роки під забороною. І тільки 1965 року у збірці "День поезії" Василь Мисик опублікував добірку поезій свого незабутнього вчителя. Ще через чверть століття у видавництві "Радянський письменник" вийшла книжка нашого земляка "Васильки". Це перше видання його віршів, поем, перекладів, епістолярної та літературно-критичної прози. Твори подані були за першодруками, машинописними та рукописними копіями.

У листопаді 1997 року, тобто через шістдесят вісім років, Чернігівська обласна прокуратура скасувала постанову одеських чекістів і тим самим реабілітувала А.В.Казку за відсутністю складу злочину.

У ці листопадові дні літературна громадськість України з тугою у серці відзначає вісімдесяті роковини від дня трагічної загибелі талановитого поета, патріота суверенної України Аркадія Васильовича Казки.

Валентин САНДУЛ,
член товариства
"Чернігівське земляцтво"
у Києві

Не витримавши
нафури

Учитель за фахом і покликанням, обдарований лірик,
головною метою творчості якого було "перетворю-
вать, пересовувать клітини мозку, робить у
голові, у психології і в серці революцію –
непомітну, але більш поважну, ніж
гарматами, набоями, кулеметами та
газами", умів передбачати майбутнє,
мислив оригінально, творчо.

Та видати не встиг. Підкрався 1929 рік. Перший комнезамівський виїзд в поле. Стоять волики, коні, запряжені у вози й худі, як драбини. Між ними снують комнезамівці з пасмами конопель, зв'язують шлеї, посторонки, віжки, барки, штильваги. І раптом, саме в цей час Сталін проголосив гасло: "Знищити куркуля як клас!". Почалися по всій Україні репресії, "процес СБУ". Не обминули вони і Аркадія Казку. Вночі 10 вересня його заарештували і відправили до одеської в'язниці НКВС, де він, не витримавши допитів, 23 листопада наклав на себе руки. Для людиноненависницької більшовицької системи не існували тоді

Чи насправді український президент – російський шовініст?..

Про нашого земляка Івана Федоровича Паскевича я дізнався з книги "Историко-статистическое описание Черниговской епархии" видання 1874 року, де на сторінці 523 зазначено, що "В Ичне родился светлейший князь Паскевич-Ериванский". Будучи патріотом рідного краю, я переглянув всі радянські видання, енциклопедії, історичні книги, довідники, які маю у власній книгозбірні (яка налічує понад 10 тис. томів). Проте в них я знайшов дуже мало інформації про генерал-фельдмаршала І.Паскевича.

Звернутися до "Отчого порогу" мене спонукала публікація краєзнавця В.Балабая "Думати треба", в якій він піддає критиці мою статтю "Зоря Паскевича", яка публікувалася в Ічнянській районній газеті "Трудова слава". В ній я щиро й неупереджено розповів землякам про життєвий шлях цього видатного чоловіка. Нам є за що ним пишатися. Іван Федорович Паскевич – нащадок козацького роду, предки якого близько 200 років проливали кров під малиновими стягами.

Ще під час російсько-турецької війни 1806–1812 років у нього проявився талант воєначальника та дипломата. В ній він заслужив п'ять бойових орденів, включаючи Святого Георгія 3 та 4 ступенів. Боровся з військами Наполеона з початку війни і до її закінчення, включаючи Бородінську битву та при Ватерлоо. Найяскравіше виявився його талант полководця під час Російсько-Перської війни, яка закінчилася Туркманчайським миром. Переможцем він виявився і на кавказькому театрі військових дій з Туреччиною. За військові заслуги І.Ф.Паскевич отримав звання генерал-фельдмаршала та титул граф Ериванський.

Загалом наш земляк був нагороджений всіма орденами Російської імперії, включаючи ордени Святого Георгія всіх чотирьох ступенів, чого досягли лише 17 чоловік за 75 років з часу їх заснування. Крім того, мав ще нагороди багатьох країн, в тому числі Туреччини та Персії.

Керівництвом Росії планувалось переселити 80 тис. українських козаків з сім'ями на кордон з Персією, щоб живим щитом відгородити російських мусульман від персів. Та, жалюючи земляків, Іван Федорович змусив відмовитися царя Миколи I від цього рішення.

В.Балабай дорікає, що Паскевич придушив повстання в Польщі в 1831 та Угорщині в 1848–49 роках і навішує йому за це ярлик "ката", ігноруючи той факт, що це була фактично російсько-польська війна.

При всій симпатії до волелюбного польського народу слід відзначити, що повстанці ставили за мету відновлення польської держави в кордонах 1772 року, тобто загарбання Правобережної України. Крім того, поляки відстоювали збереження кріпацтва для українських селян та привілеїв для польської шляхти.

Стосовно ж подій в Австро-Угорщині, то навіть українці, які в ній проживали, підтримали свого імператора Фердинанда. "Був сформований батальйон гірських "січових" стрільців (1440 чол.), який взяв участь у при-

душенні повстання в Угорщині. (Від імені імператора стрільцям вручили жовто-блакитний прапор). А після придушення повстання стрільців нагородили і батальйон розформували". ("Історія України" стор. 123, 127, автори О.Уривалкін та І. Конончук).

Очевидно, в Вірменії не читали довідників, виданих після 1917 року, і тому встановили пам'ятник І.Паскевичу за те, що він зберіг життя вірмен від майбутнього турецького геноциду. В Білорусії теж глибоко шанують пам'ять про видатного ічнянця. Так, в Гомелі в зразковому стані щиро приймає гостей двірцево-парковий ансамбль маєтку князів Паскевичів, де знаходиться їх сімейне поховання.

Дивна позиція В.Балабая щодо вшанування пам'яті нашого видатного земляка з Ічні. Отримавши від нього ярлик російського шовініста, я зі здивуванням дізнався, що вкупі зі мною до них потрапив, сам того не відаючи, й член Чернігівського земляцтва в Києві, колишній Президент України Леонід Данилович Кучма.

В своїй книзі "Україна – не Росія" на стор. 73 він зокрема пише, що "українці за походженням, фельдмаршали, генерали та адмірали Котляревський, Милорадович, Паскевич, Петровський (цей список довгий) теж билися за імперію, а багато хто з них брав участь у її розширенні. У деяких сучасних товстих журналах про цих видатних воїнів сьогодні можна прочитати, що вони були не

більш як яничари, що служили ворогам України. Життя таких яничар, на думку тих, хто навішує на них ярлики, було ось чим: "приреченість на служіння ворогу, приреченість на подвиги ради твого ворога, проти ворогів твого ворога". Воєначальники, про яких іде мова, зачувши таке, втратили б дар слова, оскільки вони не були обізнані з тими політичними ідеями, базуючись на яких, їх сьогодні засуджують. Багато хто з них жив ще в ті часи, коли ці ідеї навіть не були сформульовані. Але справа не тільки в цьому. Названі та неназвані генерали не тільки воювали проти "наприклад кавказьких горців", але й брали участь у відбиванні Наполеонівської агресії, в обороні Севастополя, у звільненні балканських слов'ян від турецького ярма. Вважаю, нам слід пишатися такими людьми, не маю сумніву, що їх імена увійдуть до нашого національного пантеону".

Думаю, що після такої цитати важко що небудь додати, а історія все поставить на свої місця.

З повагою **Микола ТЕРЕЩЕНКО**,
м. Ічня

Нашого цвіту по всьому світу

Так сталося, що український народ один із небагатьох у світі історичних ситуацій розпорошився по цілому світу. Це було зрозумілим і під час роботи IV Міжнародної наукової конференції "Українська діаспора: погляд із XXI століття", яка не так давно відбулася у Ніжині. Це ще один із авторитетних заходів, присвячених 10-літтю від дня створення Центру гуманітарної співпраці з українською діаспорою місцевого держуніверситету імені Миколи Гоголя.

У перший день роботи після офіційних привітань проєктора вузу Станіслава Зінченка та заступника голови міськвиконкому Леоніда Шагана присутні мали можливість прослухати насичені фактами доповіді поважних учасників конференції. Галина Калюжна з Мінська зупинилася на діяльності об'єднання українців "Заповіт". Директор Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою Національного університету "Львівська політехніка" Ірина Ключковська зробила блискучий аналіз процесу єднання українців у всьому світі та специфіки самої світової української діаспори. Відомий патріот України із Санкт-Петербурга, кандидат філософських наук Тетяна Лебединська, автор надзвичайно цікавої книги про український некрополь у Північній Пальмірі, повідомила, між іншим, що в її місті є 60 українських вулиць (серед них і Ніжинська), і якби проводити щороку свята вулиць з присутністю українських земляків, то нинішній Петербург знову повернув би своє давнє українське обличчя. Сама Тетяна Миколаївна була ініціатором виставки українських підручників XVII-XIX століть, на якій, на превеликий жаль, державної України не було. Вона ж створила і слов'янську школу, у якій вивчали і українську мову, але клас проіснував лише чотири

роки. Галина Якубович із Молдови наголосила, що там українці живуть в унікальній державі. Українців налічується понад 350 тисяч, але через різні тертя між Молдовою та штучно утвореною Бессарабією довелося зазнати чимало утисків. Та, незважаючи на все, там є понад 100 українських шкіл. Від московського українського товариства "Славутич" слово мала Людмила Котляр.

На конференції звучали і інші цікаві виступи, у яких було вболівання за долю України, за її національну неповторність. І добрим підтвердженням нашої неперемтності наступного дня стала поїздка учасників конференції до гетьманської столиці Батурина. Матеріали ювілейного зібрання будуть видані окремим збірником і зможуть прислужитися всім патріотам України у подальшому гуртуванні народу. Від себе хотілось би сказати, що і наше Чернігівське земляцтво у м. Києві прагне постійно гуртувати чернігівців на далеких і ближчих меридіанах і в цьому плані докладає максимальних зусиль для співробітництва із інтелектуальним центром гуманітарної співпраці з діаспорою, котрий нині очолює доцент університету Валентина Сидоренко.

Леонід ГОРЛАЧ

СУБОТНІЙ

В музеї архітектури та побуту в Пирогово теплої жовтневої суботи наше земляцтво провело суботник по упорядкуванню своєї рідної чернігівської хати. На цю подію завітало 15 чоловік. Наші земляки отримали від заступника голови земляцтва Володимира Пушкарьова завдання і зразу ж приступили до праці. Алла Гуртова взялася вигрібати опале листя, Тетяна Літошко збирати та вино-

ДЕСАНТ

сити сміття, подружжя Володимир та Софія Лавриненки саджати кущ калини, Євген Михайленко, Едуард Гончаренко разом із молоддю пиляти та рубати гілки дерев, а Тетяна Богданова сікатором обрізати пагони. Робота закипіла, немов в мурашнику. Незабаром з'явився і голова ради земляцтва Віктор Ткаченко з дружиною. Він зразу ж з ентузіазмом взяв до рук бензопилу та почав нею зрізати стару яблуню. Члени земляцтва активно попрацювали, привівши в належний стан прибудинкову територію.

Наш кор.

Ми – єдині

Знову бачу уві сні свою мрію:
Я на березі Десни. Сонце гріє.
На сопілці хтось заграє біля хати,
І п'янять духмяних трав аромати.
Он рибалка на човні відпливає.
Я вклоняюся Десні, їй співаю:
Десно, Десно ти моя соньоока!
Моя вічна ти весна з юних років.
Я до тебе, мов у сні, доторкнулась.
Ти з минулого мені усміхнулась.
І ліси, поля, гаї прибережні –
То красоти все твоєї, край безмежний,
Край Чернігівський, святий, старовинний.
І до себе маниш ти, мов перлина,
Що і сяє, й виграє різнобарвно,
І дарує все, що є, чисте й гарне,
І тварині, і пташкям, і людині.
Відчуваю знов і знов – ми єдині.

Отчий поріг

Рукотворні куточки природи,
Краю Сіверський, земле моя!
До твоєї казкової вроди
Доторкнутись так мріяла я.
Про далеке минуле дізнатись,
Ярославу почути з небес
І духовним багатством проїняти,
Пробудити в людей інтерес
До краси старовинного краю,
Що його дарував нам Творець,
Де гетьманською славою грають
Наш Батурич і наш Козелець.
А Остер? Зачарований Седнів?
Княжий Любеч над тихим Дніпром?
Славний Новгород-Сіверський древній?
Їх Тичина невтолмим пером
Оспівав у поезіях ніжних,
І Довженко до них прикливів.
А величний, соборний мій Ніжин
Теж у славлений співом віків.
А Чернігів? Йому вже минає
Від народження тисяча сто.
Він сучасність і древність єднає,
І його ще не вивчив ніхто.
Скільки тут цілини для туриста!
А яка дивина на Валу!
Он Десна зачарована, чиста...
Бачу знов Батьківщину малу.
Під собою не чую я ніг...
Дочекався мене отчий поріг.

Віолетта ДВОРЕЦЬКА

Ліки від сміху

Коли я був ще малим, бабуся взимку, бувало, каже:
– Надворі мороз. Холодно, Петю... Ховаймося на піч.
Погріємось. Я щось розповім тобі.

А вже на печі й починає:
– Ет, було те колись... І-і-і, люди були – один сміх. Як
нап'ються та як почнуть... І-і-і-і!
І так смішно розповідає, що аж за боки хапаюся.
Любив я смішні історії.

Виховувався у бабусі. А мати з батьком лише на
канікули влітку найджали. Вони в місті вчилися. Одне
слово, нечасто я їх бачив, можна сказати, й одвик від них.

Отак і було: взимку – на печі, влітку по садах з хлопця-
ми бігаю. А підріс, до школи став ходити. В нашому селі
тільки початкова школа тоді була. Читати навчився. Вже
десь у третьому класі чи, може, й четвертому гарно читав.

А бабуся не любила, коли я читав. Каже, було: йди
краще гусяй попаси або курей із жита повипужуй. Зачи-
тався як!..

А я – гайда в городи. Й книжку за пазуху. Марка Тве-
на, пригадую, читав найбільше. Заховаюся в бур'яни (а в
нашому селі вони височенькі росли), читаю, сміюся.

Сусіди кажуть бабусі:

– Ой, дивися, Улясю, щось із твоїм онуком недобре
коїться. У бур'янах качається, аж заходиться весь від реготу.
Бабуся ще більше сердиться. І якось надумала повес-
ти мене до лікаря, щоб чогось приписав мені від "дур-
носм'ю".

Лікарня була в сусідньому селі. Дочекались своєї
черги, і не встиг я підійти до кабінету, як визирнула звітти
тітка в білому й сказала:

– Прийом закінчено!

Бабуся почала просити, щоб мене прийняв лікар. Так
і так, мовляв, у бур'янах без причини сміється й уві сні ба-
лакає.

Саме в цю мить я щось пригадав і засміявся.

І після цього мене прийняв лікар. Він глянув на мене і
чомусь сам засміявся, а потім по череві мене – стук. Я і
замовк.

– Бубонить... Чуєте, бабо?

– Та чую... – зітхнула бабуся. – У людей діти як діти, а
цього й калачем у хату не заманиш. Голодний у бур'янах
сидить, бач, від сміху вже й живіт у нього задерев'янів...
Лишенько з ним, та й годі!..

– Зараз подивимось! – у мене весело сказав лікар, роз-
махуючи блискучими щипцями. Й попросив бабусю вийти
на кілька хвилин з кабінету. А коли вона, злякано озираю-
чись, зачинила двері, нахилився до мене:

– Ну, що там у тебе за пазуху, покажуй!

Я витяг книжку Марка Твена.

– Купив чи, може?... – я зрозумів, на що натякав лікар.

– Ні, на бублики виміняв.

Лікар усміхнувся. – Це найкращі ліки від усієї хвороби...
Відтоді я потоваришував з лікарем. Часті бігав до
сусіднього села "лікуватися". А книжку, яку він мені пода-
рував, зачитав до дірок. І так сміявся, що сусіди почали
обходити наш двір, а бабуся хрестилася:

– Хлопцю наврочено. І лікар не допоміг. Треба до во-
рожки.

І повела. Але шептуха теж не зараяла. Захурилася
баба, хотіла телеграму батькам ударити, щоб негайно
приїхали, бо таке нещастя сталося з їхнім сином. Тоді вій-
няв я подарунок лікаря й кажу їй:

– Зачекайте, бабусю, краще я вам почитаю.

Вона спочатку перелякалася, замахала руками, а ко-
ли я почав уголос читати, заслухалася, заусміхалася,
потім уже сміялася на всю хату, а далі ми реготали з нею
так, що аж шибки бряжчали...

З того разу, як настане вечір, баба мені не дає, було,
спокою:

– Лізьмо, Петю, на піч. Почитаємо. Ага, ту ж саму
книжку. Ну, й пише Остап Вишня! Наче тут був! Йй-Богу!
Про мене пише. Читай, читай!.. Біла цієї книжки воно й го-
лова в мене боліти перестала, йй-Богу!..

– Атож, бабусю, – кажу, – зараз полкуємось.

І читали. А на ніч баба кляла книжку під подушку. Щоб
не поцупив хто. Отак-то було, як жив я малим у селі.

Василь КОСТЮК

Медвежий кадуб

Полковнику
міліції
Петру
Семеновичу
Кульбаку,
дорогому
земляку до
55-річчя з дня
народження

Зупинились авто, давкотня пішоходно,
Дві п'ятірки висять
на столичних дорзнаках.

– То кому ж така шана,
любов всенародна? –
Кажуть, свято сьогодні гуляє Кульбако.

Дві п'ятірки йому – то дарунок від Бога.
Ми ж віншуєм його за добро і сумління.
Він заслонить завжди від біди на дорогах.
Він завжди пам'ятає про
земляцьке коріння.

А ще пам'ятає отчу хату в Ставиську,
Де сонечко гріє – ріднеська нянька.
Хоч часу нема і дорога неблизька,
Він з Людою їздить до мами частенько.

Шанують Петра у земляцтві і дома,
Бояться Кульбаку лихі водії,
Коли він на службі з радаром невтомним
Стоїть на дорогах із жезлом ДАІ.

Тоді стережіться, порушники руху,
Бо не пожаліє він навіть Борща,
Хоч знає, що той захищатись щодуху
Помчить до нардепа Івана Плюща.

Звичайно, це жарти в земляцькому колі,
Сьогодні ж бо свято в Кульбаку Петра.
А хто за кермом, пам'ятайте – ніколи
Не пийте горілки – навіть... з відра.

Ми соку з берези пригубимо, друзі,
І за ювіляра, й за стражів ДАІ.
У пісні згадаєм калину у лузі,
І нашу Десну, і остерські гаї.

Хай вічно живе наш полковник Кульбако!
Ми будемо їздити тільки в метро
І будемо чекати, коли знову дорзнаки,
Покажуть в столиці: "Vivat – Петро!"

Медом поділився
Петро МЕДВІДЬ

ОТЧИЙ ПОРІГ

Шеф-редактор
Віктор ТКАЧЕНКО

Головний редактор
Леонід ГОРЛАЧ

Засновник: товариство
"Чернігівське земляцтво"
в м. Києві

Газета зареєстрована Державним
комітетом інформаційної політики,
телебачення та радіомовлення
України 06.XI.2001 р.

Реєстраційне свідоцтво:
серія KB №5594

Адреса редакції:
01023, Київ, 23, Спортивна площа, 1,
тел/факс: 246-74-31.
Електронна пошта:
chernigivzemi@spalace.com.ua

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

В.В. Ткаченко, В.І. Авдєєнко,
Л.Н. Горlach (Коваленко),
І.М. Забіяка, І.Б. Матяш,
П.І. Медвідь, М.М. Ткач,
В.В. Пушкар'єв, В.Є. Устименко,
М.І. Халимоненко, О.А. Шокало.

За достовірність фактів, точність імен та
прізвищ, географічних та історичних реалій
відповідають автори публікацій. Газета
розповсюджується серед земляків
безкоштовно.

Передрук тільки з відома видання.
Рукописи не рецензуються і не повертаються.
Літературний редактор Леонід Коваленко.
Комп'ютерний набір Леонід Коваленко.

Верстка, дизайн Оксана Кисленко.

Надруковано та зверстано на замовлення
товариства "Чернігівське земляцтво" в м. Києві
у КП "Редакція журналу
"Дім, сад, город".
Тираж 1000.